

OPPDATERE RETNINGSLINJER FOR UTØVELSE AV SYSTEMANSVARET

**Oversendelse for godkjenning
1. oktober 2020**

-

Fos §§ 9, 12 og 13

Forord

Dette dokumentet er utarbeidet for å oppfylle forskrift om systemansvaret i kraftsystemet § 28a om retningslinjer. Det er Statnett som systemansvarlig som utarbeider retningslinjene. I dette dokumentet sender systemansvarlig over 'Vilkår for marked for primærreserver (FCR)', som er et vedlegg til retningslinjer for fos § 9 og oppdaterte retningslinjer for § 12 første og syvende ledd og § 13 første ledd til Reguleringsmyndigheten for energi for godkjenning.

Denne oversendelsen gjelder noen spesifikke endringer i retningslinjene som ønskes oppdatert i høst. Systemansvarlig er i tillegg i gang med en generell oppdatering av retningslinjer til blant annet fos §§ 9, 12 og 13, som gjøres på bakgrunn av de innspillene RME har gitt ved godkjenning av retningslinjene i brev datert 26.6.2020 (RMEs ref. 201913562-12). Dette vil sendes på høring senest 1.12.2020, og til RME 1. april 2021.

Oppdatering av vilkår for marked for primærreserver (FCR), fos § 9

Oppdateringen av 'Vilkår for marked for primærreserver (FCR)' har som hensikt å effektivisere FCR-markedene. Formålet nås blant annet gjennom innføringen av kjøp av reservekapasitet i D-2 og gjennom harmonisering av FCR-markedet mellom Svenska Kraftnät og Statnett. D-2 oppkjøp for FCR skal erstatte i dagens ukemarked. Løsningen ivaretar endringer i tilbud og etterspørsel av fleksibilitet, utvikling av nye IT-løsninger, samt føringer fra europeisk regelverk.

Systemansvarlig foreslo tilsvarende endringer i juli 2018 med implementering i november 2018 knyttet til idriftsettelse av Fifty MMS v14.0. (ref. 16/00112). Det ble den gang valgt (ref. 18/01301) å utsette implementeringen fordi aktørene hadde behov for mer tid fra vedtak fra systemansvarlig om endring av markedsdesign, samt teknisk dokumentasjon, før de kunne starte implementeringen. Systemansvarlig så det den gang som hensiktsmessig å avvente implementering av D-2 markedet for FCR-N, for å sikre at flest mulig aktører kan delta i markedet. Systemansvarlig valgte å høre endringen om innføringen av D-2 markedet for FCR-N og FCR-D_{opp} med bransjen igjen i 2020 (ref. 20/00642). I den andre høringsrunden foreslo systemansvarlig nye tidsfrister for innsending og behandling av tilbud for det nye markedet, samt nytt tidspunkt for implementering. D-2 markedet for FCR-N og FCR-D_{opp} er planlagt gjeldende fra den 30.11.2020.

Oppdatering av retningslinjer for fos §§ 12 og 13

Retningslinjer for fos §§ 12 og 13 ble etablert og hørt med bransjen i perioden 11.11.2019-7.2.2020. Endelig forslag til retningslinjer ble oversendt RME 19.05.2020. Systemansvarlig oppdaget etter dette noen mindre ting som måtte rettes opp. Dette gjaldt retningslinjene for fos § 12 første og syvende ledd og § 13 første ledd. Endringene gjaldt innsendingsmetode for midlertidige gjenopprettingsplaner, samt en utvidelse av frist for førstegangs innsending av planer for tvangsmessig utkobling av forbruk faste gjenopprettingsplaner. Endringene ble sendt på høring i bransjen i perioden 01.09.2020-25.09.2020.

Innhold

1	Om høringen	4
2	Oppdateringer av retningslinjer for fos § 9	5
2.1	Kommentarer til endringer i vilkår for marked for primærreserver (FCR).....	5
2.2	Oppdaterte retningslinjer for fos § 9	6
2.2.1	Vilkår for marked for primærreserver (FCR).....	6
3	Oppdateringer av retningslinjer for fos §§ 12 og 13	8
3.1	Kommentarer til oppdatering av retningslinjene for fos §§ 12 og 13.....	8
3.2	Forslag til oppdaterte retningslinjer for fos § 12 første og syvende ledd	8
3.2.1	Første ledd.....	8
3.2.2	Syvende ledd	10
3.3	Forslag til oppdaterte retningslinjer for fos § 13 første ledd	10
3.3.1	Første ledd.....	11

1 Om høringen

Oppdatering av 'Vilkår for marked for primærreserver (FCR)' som er vedlegg til retningslinjer for fos § 9 er omtalt i kapittel 2 Oppdateringer av retningslinjer til fos §§ 12 og 13 er omtalt i kapittel 3.

Oppdatering av vilkår for marked for primærreserver (FCR), fos § 9

Systemansvarlig foreslår å oppdatere Vilkår for marked for primærreserver (FCR) for å endre sikring av FCR via et ukemarked før døgemarkedet, til en ny markedsklarering i D-2. Bransjen ble informert i to høringer, og i faste dialogforum med bransjen, som "Forum for systemtjenester" og "IKT-gruppe for systemtjenester og balanseansvaret". Bestemmelsen om retningslinjer, fos § 28, ble først gjeldende for fos § 9 marked for primærreserver (FCR) den 01.07.2020. Før det utviklet og fastsatte systemansvarlig markedsvilkår etter dialog med bransjen og NVE/RME. Et overblikk om høringene og hvem som ga tilbakemeldinger er listet her:

Høring i 2018 – vår referanse - 18/01303 og 16/00112

Vilkår for marked for primærreserver (FCR) ble sendt på høring 02.07.2018 med høringsfrist 10.09.2018. Systemansvarlig mottok tilbakemelding fra følgende instanser:

- Agder Energi AS
- Hydro Energi AS
- Eidsiva Vannkraft AS
- Lyse Produksjon AS

Høring i 2020 – vår referanse - 20/00642

Vilkår for marked for primærreserver (FCR) ble sendt på høring 29.05.2020 med høringsfrist 28.8.2020. Systemansvarlig mottok tilbakemelding fra følgende instanse:

- Skagerak Kraft AS

Oppdatering av retningslinjer for fos §§ 12 og 13

Forslag til oppdaterte retningslinjer for fos § 12 første og syvend ledd og § 13 første ledd ble sendt på høring 03.09.2020, med høringsfrist 25.9.2020, vår ref. 19/01229. Systemansvarlig mottok tilbakemelding fra følgende instans:

- NVE

2 Oppdateringer av retningslinjer for fos § 9

2.1 Kommentarer til endringer i vilkår for marked for primærreserver (FCR)

Nedenfor følger innspill fra høringsrunden og systemansvarliges merknad til innspillene.

Høringsinnspill fra 2018

Høringsinstansenes innspill

Agder Energi er positivt innstilt til en overgang fra et ukentlig til et daglig D-2 marked for FCR-N. For å klargjøre sine handelssystemer for dette trenger vi imidlertid bare mer informasjon og mer tid enn det Statnett nå har foreslått (26. november). Dette gjelder både for håndtering av nytt budbilde/GUI og fordeling av aktiverte volumer. Agder Energi presiserer at for å realisere foreslåtte endringer må mer teknisk dokumentasjon utarbeides og gjøres tilgjengelig for både systemleverandørene og aktørene. Agder Energi minner derfor om tidligere omforent praksis om at for nye markedsendringer, så bør teknisk dokumentasjon være på plass ca. 6 måneder før endringen skal tre i kraft. Da har systemleverandør ca. 3 måneder til utvikling og aktørene har 3 måneder på test og implementering i sine systemer. Agder Energi oppfordrer derfor Statnett til å tilpasse tidspunkt for når endringene skal tre i kraft til dette.

Hydro mener når det gjelder endringen fra ukemarked til D-2-marked at er det positivt at innkjøp kan gjøres nærmere driftstimen, og med bud for enkelte timer. Det er også fint at bud kan legges inn opptil 7 dager før leveransedøgnet. Hydro mener det bør være mulig med blokkbud som spenner over flere timer. Som et minimum bør det være mulig å ha én blokk som dekker natt, og en for resten av døgnet, men det beste vil være å kunne definere blokkene selv. Bakgrunnen for dette er usikkerheten rundt start/stopp av aggregater. Tilslag i FCR kan i en del tilfeller være det som avgjør om aggregater skal gå eller stå gjennom natten, og tilslag i kun én eller få timer i løpet av en natt være svært uheldig. For Hydro vil et slik tilslag da føre med seg alle kostandene med start og stopp, men ikke inntekten ved å levere FCR i mange timer. Muligheten for slike tilslag vil øke kostandene og usikkerheten ved deltagelse i D-2-markedet. Slik Hydro ser det er blokker med flere timer den ene store fordelten ved ukemarkedet sammenliknet med forslaget til D-2-marked, og ønsker derfor at Statnett bevarer denne muligheten i det nye markedet. Hydro mener det er viktigere å få på plass blokkbud og en fornuftig budfrist enn å få på plass D-2- markedet snarest mulig. Hydro er derfor åpne for at implementeringen utsettes til å sammenfalle med aFRR.

Lyse Produksjon mener at det kan være fornuftig med mulighet for blokkbud i det nye D-2-markedet, eventuelt en form for kobling av bud. For eksempel kan tilslag i kun én time på nattetid være kostbart dersom dette krever oppstart av aggregatene for kun denne ene timen. Dette vil kunne gi høye timespriser i D-2-markedet dersom risikoen for dette må prises inn. Resultatet vil være dårligere utnyttelse av tilgjengelige ressurser og flere start/stopp totalt sett i systemet. Lyse Produksjon tenker spesielt en nattblokk fra 00:00 til 06:00 kan være relevant.

Eidsiva Vannkraft mener at for dem vil ikke overgang til D-2 markedet medføre omfattende endringer i eksisterende applikasjoner som benyttes til budgivning og tilslag i ukemarkedet. I og med at markedet klares daglig, vil imidlertid tidsbruken knyttet til markedsagering øke. Før vilkårene trer i kraft, bør aktørene gis anledning til å implementere systemer for edi-meldingsutveksling «all over», slik at både bud, tilslag og avviksrapporter sendes pr. edi. M.a.o. må Statnett etterstrebe å tilrettelegge for edi-meldingsutveksling på «hele linja».

Systemansvarliges merknad gitt i 2018

Statnett har mottatt positive innspill fra bransjen på innføring av D-2-marked for FCR-N under IKTgruppe for Systemtjenester og Balanseansvaret, ISB, sist møte mars 21. mars 2018. Statnett har forståelse for

at aktørene har behov for vedtak fra systemansvarlig om endring av markedsdesign samt teknisk dokumentasjon før man starter implementeringen.

Statnett ser det derfor som hensiktsmessig å avvente implementering av D-2 markedet for FCR-N, for å sikre at flest mulig aktører kan delta i markedet. Statnett vil etterstrebe å gi aktørene nødvendig informasjon om tekniske detaljer tidsnok for å kunne implementere D-2 markedet innen fastsatt tidspunkt for implementering. Statnett vil gjøre en ny vurdering av D-2-marked for FCR-N i forbindelse med implementering av nordisk aFRR-kapasitetsmarked, som er planlagt å være i drift fra Q2 2019.

Statnett noterer seg at bransjen ser nytte av innføring av blokkbud. Statnett vil ikke innføre blokkbud for ukemarkedet, men vil ta med seg innspillene knyttet til implementering av blokkbud i vurderingen av D-2-marked for FCR-N.

Høringsinnspill fra 2020

Høringsinstansenes innspill

Skagerak Kraft støtter utviklingen med handel nærmere driftstimen, økt likviditet og handel av FCR og harmonisering med de nordiske markedene. Skagerak Kraft AS kommer derfor med all sannsynlighet til å delta hyppigere i et D-2 marked med timesoppløsning.

Systemansvarliges merknad

Systemansvarlig noterer seg innspillet fra Skagerak Kraft. Systemansvarlig foreslår å endre vilkårene for primærreserve (FCR) i tråd med høringsforslaget.

Systemansvarlig har etter høringen også rettet en skrivefeil om informasjon om frister i D-2 oppkjøp og forbedret diagrammene i vilkårsdokumentet for å gjøre dem bedre lesbare. Disse endringene medfører ikke noen reelle konsekvenser for konsesjonærene. Ut over disse to endringene er forslaget som oversendes RME likt som forslaget som ble sendt på siste høring i 2020.

2.2 Oppdaterte retningslinjer for fos § 9

Teksten i retningslinjene som beskriver tidspunkt for de to markedsløsningene for FCR lyder som følger: "Det ene delmarkedet kjøres før døgnet¹ og benyttes av de aktørene hvor denne rekkefølgen er mest hensiktsmessig, mens det andre delmarkedet kjøres etter døgnet for å dekke "restbehov" etter energihandelen i døgnet, inklusive utveksling fra andre TSOer. "

Ordlyden er generisk, og byttet fra ukemarkedet til D-2-oppkjøp av FCR krever derfor ikke endringer i retningslinjene til fos § 9, kun endringer i vedlegget til retningslinjene, Vilkår for marked for primærreserver (FCR).

2.2.1 Vilkår for marked for primærreserver (FCR)

Under følger en opplisting av foreslåtte endringer i vilkår som refererer til "ukemarked/D-2 marked":

1. Kapittel 5. Produkter, femte ledd: "FCR sikres gjennom døgnet og/eller ukemarked for primærreserve," endres til "FCR sikres gjennom D-1-markedet og/eller D-2-markedet for primærreserve."
2. Kapittel 5. Produkter, sjette ledd, første setning: "D-1-markedet omfatter produktene FCR-N og FCR-D Opp", endres til "D-1- og D-2-markedet omfatter produktene FCR-N og

¹ Døgnet er definert i fos § 3 som "marked hvor kontrakter for kjøp og salg av elektrisk energi handles, per tidsenhet, for fysisk levering neste døgn". Begrepet ble endret fra "elspot" i 2018 (NVE rapport 2018-56).

FCR-D Opp."

3. Kapittel 5. Produkter, sjette ledd, tredje setning: "D-2-markedet klareres hver dag for driftsdøgn to dager fram i tid med timesoppløsning per budområde." og en ny figur er lagt til.
4. Delkapittel 6.1. Budinvasjon og frister, andre ledd, første setning: Begrep "ukemarkedet" endres til "D-2 markedet".
5. Delkapittel 6.2. Budgivning, tredje ledd: Beskrivelsen av "Budgivning i ukemarkedet" erstattes med beskrivelse av "Budgivning i D-2-markedet":
 - D-2-markedet kjøres hver dag for to dager fram i tid med timesoppløsning. Budene angir type reserve (FCR-N, FCR-D Opp), pr. time, pr. budområde.
 - Det åpnes for budgivning fra midnatt to dager før leveransedøgnet.
 - Tilbud om primærreserver for to dager frem sendes Statnett innen kl.17:30.
 - Statnett gir tilbakemelding om eventuelle tilslag i markedet innen kl.18:30.
 - Leverandørene må varsle om eventuelle feil innen kl. 19:30.
6. Delkapittel 6.3. Budområde, første ledd, første setning: Begrep "ukemarkedet" endres til "D-2-markedet".
7. Delkapittel 6.4 Utforming av bud, andre, tredje og fjerde ledd:

"I ukemarkedet kan leverandør velge å tilby mengde FCR-N i én eller flere av de seks markedssegmentene, per elspotområde:

 - Ukedager (mandag til fredag) natt kl. 00-08
 - Ukedager (mandag til fredag) natt kl. 08-20
 - Ukedager (mandag til fredag) natt kl. 20-24
 - Helg (lørdag til søndag) natt kl. 00-08
 - Helg (lørdag til søndag) natt kl. 08-20
 - Helg (lørdag til søndag) natt kl. 20-24

I D-1-markedet må budet angi type reserve (FCR-N, FCR-D Opp), per time, per budområde.

Minste budkvantum for D-1-markedet og ukemarkedet er ordinært 1 MW. Budkvantum skal tilbys i heltall.", endres til

"I D-1-markedet må budet angi type reserve (FCR-N, FCR-D Opp), per time, per budområde. I D-2-markedet må budet angi type reserve (FCR-N, FCR-D Opp) per time, per budområde. Minste budkvantum for D-1- og D-2-markedet er ordinært 1 MW. Budkvantum skal tilbys i heltall."
8. Delkapittel 7.3. Prissetting, første ledd:" Prissetting i ukemarkedet skjer med marginalpris pr. elspotområde pr. avtaleperiode (blokkene natt, dag og kveld, for periodene virkedager og helg)," endres til " Prissetting i D-2-markedet skjer med marginalpris pr. budområde, pr. type reserve og pr. time."
9. Delkapittel 7.4. Informasjon om priser og volum, første ledd: "Marginalpris og effektkvantum (MW) ved kjøp i ukemarkedet publiseres direkte til leverandørene via FiftyWeb samt på Statnett.no innen kl. 15:00 på handelsdagene.", endres til " Marginalpris og effektkvantum (MW) ved kjøp i D-2-markedet publiseres direkte til leverandørene via FiftyWeb samt på Statnett.no innen kl. 18:30 på handelsdagen."
10. Delkapittel 8.1. Rapportering av systemdata for produksjon, andre og tredje ledd: Begrepene "ukemarkedet" endres til "D-2-markedet".

11. Delkapittel 8.3. Avregning, tredje og femte ledd: Begrepene "ukemarkedet" endres til "D-2-markedet".

3 Oppdateringer av retningslinjer for fos §§ 12 og 13

3.1 Kommentarer til oppdatering av retningslinjene for fos §§ 12 og 13

Systemansvarlig mottok kun ett høringsinnspill. Høringsinnspillet var fra NVE, og de hadde ingen merknader til forslaget. Det er ikke gjort noen endringer i forslaget som ble sendt på høring før oversendelse til RME for godkjenning.

3.2 Forslag til oppdaterte retningslinjer for fos § 12 første og syvende ledd

3.2.1 Første ledd

Hvem skal utarbeide og innrapportere gjenopprettingsplaner:

Anleggskonsesjonærer for anlegg i eller tilknyttet regional- og transmisjonsnett samt alle områdekonsesjonærer skal melde inn gjenopprettingsplan til systemansvarlig. Følgende unntak gjelder:

- Kraftprodusenter (med anleggskonsesjon) som ikke har sluttbrukere tilknyttet sine nettanlegg.

Innrapportering av gjenopprettingsplaner:

Systemansvarlig skiller på gjenopprettingsplaner mht.:

- Faste gjenopprettingsplaner for intakt nett. Dette er gjenopprettingsplaner iht. fos § 12 første ledd.
- Midlertidige gjenopprettingsplaner for driftsstanser. Dette er gjenopprettingsplaner som følger av driftsstanser iht. fos § 17.

Faste gjenopprettingsplaner (fos § 12 første ledd):

Fosweb skal benyttes for innrapportering av gjenopprettingsplaner.

Midlertidige gjenopprettingsplaner (fos § 17):

~~Fosweb skal benyttes for innrapportering av midlertidige gjenopprettingsplaner.~~ Eksisterende innrapporteringsløsning (epost) benyttes for midlertidige gjenopprettingsplaner.

Mer informasjon om hvilke driftsstanser som krever gjenopprettingsplan finnes i retningslinjer for § 17.

Innhold og format for gjenopprettingsplaner:

Faste gjenopprettingsplaner (fos § 12 første ledd):

Konsesjonærer skal benytte format angitt i Fosweb for innrapportering av gjenopprettingsplaner.

En gjenopprettingsplan skal beskrive hvordan gjenoppretting av forsyning til konsesjonær sine sluttbrukere er planlagt utført for følgende 2 scenario av hendelser som berører konsesjonæren sine hovedinnmatinger i transmisjonsnett, regionalnett og/eller distribusjonsnett:

- Scenario 1: Nettkollaps i transmisjonsnett, regionalnett og distribusjonsnett. Nettkollapsen kan være forårsaket av hendelser som effektbrist i transmisjonsnettet, ekstremvær, annet, som medfører mørklegging av en større geografisk region, inklusiv konsesjonær sine nettanlegg.

Konsekvensen av en nettkollaps for en konsesjonær er at forsyning fra tilgrensende konsesjonærer ikke er mulig. Konsesjonær sin gjenoppretting av forsyning til sine sluttbrukere for dette scenarioet vil typisk forutsette etablering av asynkron-nettdrift ("øydriфт"), bruk av reserve-aggregat, UPS, annet.

- Scenario 2: Enkeltvis utfall av hovedinnmatinger til konsesjonær i transmisjonsnett, regionalnett og/eller distribusjonsnett, og hvor den aktuelle hovedinnmatingen forblir utilgjengelig. Utfallsrommet av konsekvenser for sluttbrukere kan for disse utfallene variere fra ingen konsekvens for sluttbrukere (typisk masket drift i nettet), avbrudd for sluttbrukere men forsyning kan gjenopprettes ved hjelp av omkoblinger i nettet, avbrudd for sluttbrukere hvor forsyning ikke kan gjenopprettes ved tiltak i nettet.

Scenarioene som er beskrevet over er i samsvar med formatet som skal benyttes av konsesjonærer for innrapportering av faste gjenoppretingsplaner i Fosweb.

Følgende informasjon skal fremgå av gjenoppretingsplanen (iht. format i Fosweb):

- Tiltak som iverksettes av konsesjonæren, og ev. tilgrensende konsesjonærer, for å gjenopprette forsyning til berørte sluttbrukere når hovedinnmatingspunktet er utilgjengelig.
- Tidslinje for tiltakene som iverksettes.
- Hvilke deler av forsyningen som prioriteres ved gjenoppretting.
- Andel av samlet forsyning som kan få gjenopprettet forsyning når hovedinnmating til konsesjonær er utilgjengelig. Forventet avbruddstid for den andelen av samlet forsyning som får gjenopprettet forsyning.
- Dersom separatnett (øydriфт) forutsettes benyttet for å gjenopprette forsyning, må det spesifiseres hvilke kraftverk som benyttes for "svart start" (evne til oppstart på spenningsløst nett) og hvilke øvrige konsesjonærer som er involvert.

En gjenoppretingsplan som forutsetter at andre konsesjonærer iverksetter tiltak, må ha vært til gjennomsyn og akseptert av de andre konsesjonærene, før innrapportering til systemansvarlig. Det må fremgå av en slik gjenoppretingsplan at de øvrige konsesjonærer har gitt aksept for de aktuelle tiltak som beskrives.

Midlertidige gjenoppretingsplaner (fos § 17):

~~Konsesjonærer skal benytte format angitt i Fosweb for innrapportering av midlertidige gjenoppretingsplaner.~~

Informasjon som skal fremgå av midlertidig gjenoppretingsplan samsvarer med innhold for faste gjenoppretingsplaner.

I noen tilfeller vil konsesjonær som er ansvarlig for utarbeidelse av en midlertidig gjenoppretingsplan ikke være identisk med konsesjonær som har søkt driftstans iht. fos § 17. Systemansvarlig, ved driftstanskontoret, er ansvarlig for å bestemme hvilken konsesjonær som har ansvaret for utarbeidelse av en midlertidig gjenoppretingsplan.

Frister for innrapportering av gjenoppretingsplaner:

Faste gjenoppretingsplaner (fos § 12 første ledd):

Konsesjonærer skal melde inn oppdatert gjenoppretingsplan via Fosweb i henhold til gjeldende format innen 01.01.2021. **Noen aktører har fått utsatt oppstart for innmelding av planer i Fosweb. For disse aktørene vil innmeldingsfrist også være 6 måneder fra løsningen i Fosweb er tilgjengelig. De aktørene dette gjelder vil få egen beskjed om dette.**

For øvrig gjelder følgende frister mht. innrapportering av oppdaterte gjenoppretingsplaner:

- Konesjonær sin gjenopprettingsplan må oppdateres eller bekreftes som fortsatt gjeldende minimum hvert tredje år
- Konesjonær sin gjenopprettingsplan må oppdateres og innrapporteres ved:
 - Større endringer i nettbilde/driftsbilde som medfører at eksisterende gjenopprettingsplan ikke lenger er relevant. Eksempler på større endringer er etablering av nye utvekslingspunkter mot tilgrensende konesjonærer, etablering av større kraftverk med mulighet for separat-drift etc.
 - Ved vesentlig endring i konesjonær sine områdegrenser mht. eierskap/driftsleder-ansvar som medfører at eksisterende gjenopprettingsplan ikke lenger er relevant (f.eks. ved oppkjøp eller fusjoner av selskap, anleggsoverdragelser av større omfang, etc.)
 - Øvrige endringer som medfører at eksisterende gjenopprettingsplan ikke lenger er relevant

Midlertidige gjenopprettingsplaner (fos § 17):

Følgende frister gjelder for innrapportering av midlertidige gjenopprettingsplaner til systemansvarlig:

- Konesjonær må melde inn midlertidig gjenopprettingsplan senest 1 uke før planlagt oppstartsdato for driftsstans (ref. vedtak for godkjent driftsstanssøknad). Konesjonær som er ansvarlig for innrapportering av midlertidig gjenopprettingsplan vil bli informert om dette ansvaret fra systemansvarlig. Enten ifm. systemansvarlig sin varsling om vedtak om godkjent driftsstans, eller etterskuddsvis (ref. årsplanlegging av driftsstanser) via epost eller telefon fra driftsstanskontoret.
- For ikke planlagte driftsstanser (uforutsette hendelser/driftsforstyrrelser) som medfører en N-0 drift som vil vedvare over flere dager, vil systemansvarlig som regel kreve en midlertidig gjenopprettingsplan. Den midlertidige gjenopprettingsplanen er ikke knyttet til anleggsdelen som ved utfall medførte N-0 drift, men derimot for den anleggsdelen som i det nye driftsbildet ved et fremtidig utfall vil medføre avbrudd i strømforsyningen til sluttbrukere. Konesjonær bør snarlig utarbeide og melde inn en midlertidig gjenopprettingsplan til systemansvarlig i etterkant av at nytt midlertidig driftsbilde er etablert.

Systemansvarlig kan, dersom en innsendt plan ikke oppfyller krav til innhold, format eller frister, kreve at konesjonær må revidere gjenopprettingsplanen. Dette kan eksempelvis være dersom planen ikke ansees som reell, dersom innsendte planer fra ulike konesjonærer er i konflikt med hverandre eller dersom planen er i konflikt med andre bestemmelser i fos. Dersom konesjonær ikke etterkommer krav om revisjon av gjenopprettingsplanen vil systemansvarlig melde dette til Reguleringsmyndigheten for energi, som brudd på forskriften.

3.2.2 Syvende ledd

~~Systemansvarlig har etablert en modul i Fosweb for innrapportering av gjenopprettingsplaner. Konesjonær melder inn gjenopprettingsplan iht. format benyttet i Fosweb.~~

Systemansvarlig har etablert en modul i Fosweb for innrapportering av faste gjenopprettingsplaner. Konesjonær melder inn faste gjenopprettingsplaner iht. format benyttet i Fosweb.

Eksisterende innrapporteringsløsning (epost) for midlertidige gjenopprettingsplaner benyttes av konesjonærer, inntil løsning i Fosweb er etablert.

3.3 Forslag til oppdaterte retningslinjer for fos § 13 første ledd

3.3.1 Første ledd

Hvem skal utarbeide og innrapportere plan for tvangsmessig utkobling av forbruk:

Anleggskonsesjonærer for anlegg i eller tilknyttet regional- og transmisjonsnett samt alle områdekonsesjonærer skal melde inn plan for tvangsmessig utkobling av forbruk (TUF-plan) til systemansvarlig. Følgende unntak gjelder:

- Kraftprodusenter (med anleggskonsesjon) som ikke har sluttbrukere tilknyttet sine nettanlegg.

Frister og kriterier for innrapportering av TUF-plan

Følgende frister gjelder for innrapportering av oppdaterte TUF-planer inn til systemansvarliges webbaserte rapporteringsportal Fosweb:

- Alle konsesjonærer skal melde inn oppdatert TUF-plan via Fosweb i henhold til gjeldende format innen 01.01.2021. **Noen aktører har fått utsatt oppstart for innmelding av planer i Fosweb. For disse aktørene vil innmeldingsfrist også være 6 måneder fra løsningen i Fosweb er tilgjengelig. De aktørene dette gjelder vil få egen beskjed om dette.**
- Konsesjonær sin TUF plan skal oppdateres eller bekreftes minimum hvert tredje år.
- Konsesjonær sin TUF plan må oppdateres og innrapporteres etter:
 - Større endringer i nettbilde/driftsbilde som medfører at eksisterende TUF plan ikke lenger er relevant. Eksempler på endringer (ikke uttømmende liste) kan være endret forbruk, både med tanke på størrelse, maksimum utetid og type sluttkunde.
 - Ved vesentlige endring i konsesjonær sine områdegrenser med hensyn til eierskap/driftslederansvar, som medfører at eksisterende TUF plan ikke lenger er relevant. Eksempler på dette kan være (ikke uttømmende liste) endret selskapsstruktur, overtakelse og/eller oppkjøp av anlegg eller nedleggelse av virksomhet.
 - Øvrige endringer som medfører at eksisterende TUF plan ikke lenger er relevant.

Innhold og format for TUF-plan

Konsesjonærer skal benytte gjeldende format i Fosweb for innrapportering av TUF-plan.

Følgende informasjon skal fremgå av TUF-planen:

- Kontaktinformasjon.
Telefon og e-post til konsesjonær. Kontaktinformasjon bør være knyttet til organisasjonen, slik at endring i ansattforhold ikke krever oppdatering av TUF plan.
- Plan for TUF på grunn av effektknapphet, ref. fos § 13 annet ledd.
Planen skal vise fordeling av utkobling i henhold til prioritering for 100% av forbruket til egne sluttbrukere. Lastuttak til tilknyttede konsesjonærer skal ikke inngå i TUF-planen. Denne driftssituasjonen vil normalt være varslet noe tid i forkant, og man har derfor hatt mulighet til å forberede utkoblingen, inklusive eventuelt delinger i nettet, i forkant av situasjonen. På grunn av bedre tid til forberedelser, kan man i denne situasjonen foreta flere utkoblinger med til sammen større volum med mindre samfunnsøkonomiske konsekvenser enn utkoblinger på grunn av driftsforstyrrelser, ref. fos § 13 tredje ledd. For hvert utkoblingstrinn i TUF-planen skal følgende fremgå:
 - Størrelse på utkobling av forbruk i MW ved vinter- og sommerlast.
 - Stasjon i transmisjonsnettet. Hvilke transformatorstasjoner i transmisjonsnettet vil bli avlastet ved utkoblingen.
 - Stasjon i regionalnettet. Hvilke transformatorstasjoner i regionalnettet vil bli avlastet ved utkoblingen.
 - Maksimal utetid for forbruk som inngår i utkoblingstrinnet.

- Estimert KILE-kostnad for utkobling av forbruk. I beregning av avbruddskostnader legges til grunn satser og metodikk fastsatt av § 9-2 forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer. Beregningen foretas med utgangspunkt i et ikke varslet avbrudd på 2 timer en mandag i januar fra kl. 06.00. Konesjonærer som har FASIT-programvare (typisk nettselskaper) kan benytte FASIT til å utføre beregningen.
- Plan for TUF på grunn av driftsforstyrrelse, ref. fos § 13 tredje ledd.
Ved utkobling på grunn av driftsforstyrrelser er det forventet at utkoblingen må skje i løpet av kort tid. Man kan ikke forvente å få tid til omkoblinger og delinger i stort omfang. Dette kan medføre større samfunnsøkonomiske tap og større omfang av utkobling. TUF plan for utkobling på grunn av driftsforstyrrelser skal vise fordeling av utkobling i henhold til prioritering for 100% av forbruket til egne sluttbrukere for hver hovedinnmating. Dvs. at konsesjonær må etablere en TUF-plan for hver av sine hovedinnmatninger.
 - Med hovedinnmatninger menes de utvekslingspunkt/tilknytningspunkt som en konsesjonær har mot tilgrensende nettkonsesjonærer i transmisjonsnett, regionalnett og/eller distribusjonsnett (eksempelvis stasjon, ledning, feltavgang, etc.).

Lastuttak til tilknyttede konsesjonærer skal ikke inngå i TUF-planen. For de konsesjonærene som har sesongvariasjon i lasten, må TUF-planen gi utkobling ved høy last (vinter) og lav last (sommer). Planen for TUF skal inneholde de samme elementene som beskrevet over for fos § 13 annet ledd.

- Dersom innrapportert TUF-plan avhenger av andre konsesjonærer, skal det spesifiseres hvilke konsesjonærer og bekreftes at nødvendige forhold er avklart mellom konsesjonærene.

Systemansvarlig kan, dersom en innsendt plan ikke oppfyller krav til innhold, format eller frister, kreve at konsesjonær reviderer TUF-planen. Dette kan eksempelvis være dersom TUF-planen ikke ansees som reell, dersom innsendte TUF-planer fra ulike konsesjonærer er i konflikt med hverandre eller dersom planen er i konflikt med andre bestemmelser i fos. Dersom konsesjonær ikke etterkommer krav om revisjon av gjenopprettingsplanen vil systemansvarlig melde dette til Reguleringsmyndigheten for energi, som brudd på forskriften.

Kriterier for prioritering av utkoblingstrinn i en TUF-plan

Systemansvarlig vil så langt det er mulig legge følgende kriterier til grunn for utkobling av forbruk i TUF situasjoner. Konsesjonærer bør derfor legge de samme kriteriene til grunn ved etablering av sine TUF-planer. Listen beskriver prioritert rekkefølge for tvangsmessig utkobling av forbruk.

1. Fleksibelt forbruk, med redusert nettariff.
2. Forbruk hvor avbrudd kun medfører samfunnsøkonomiske konsekvenser. De samfunnsøkonomiske tapene skal begrenses til et minimum.
3. Forbruk hos konsesjonær hvor avbrudd i strømforsyningen er tidskritisk. Det vil si at langvarig utkobling kan forårsake havari av produksjonsutstyr som ikke muliggjør videre drift. Forbruk hos konsesjonær som ikke er i kategorien tidskritisk vil falle inn under trinn 2 i utkoblingsrekkefølgen.
4. Forsyning til forbruk som ivaretar liv og helse.

Områdevis TUF-planer for systemansvarlig

De innmeldte TUF-planene fra konsesjonærene benyttes i de områdevis TUF-planene til systemansvarlig. For hvert område setter systemansvarlig opp en oversikt over tilgjengelig effekt for TUF og mulig maksimal varighet for utkobling. I denne områdevis TUF-planen vil utkoblingene være sortert ut fra kriteriene beskrevet ovenfor. Hvert område bestemmes av naturlige delingspunkt i transmisjonsnettet og i underliggende nett.